herpy

WĘŻE

Black Kingsnake

Lampropeltis nigra

Lampropeltis nigra to średniej wielkości do dużego lampropeltis ze wschodniej części USA, czarny, a w południowej części zasięgu każda łuska ma małą żółtą lub białą plamkę. Osiąga 90-120 cm, zjada gryzonie, jaszczurki, żaby i inne węże, jest odporny i łatwy w utrzymaniu. Trzyma się go pojedynczo w terrarium podłogowym z miejscem do wygrzewania i umiarkowaną wilgotnością; może żyć ponad 20 lat.

Rodzina: Colubridae Dawna nazwa: *Lampropeltis getula nigra; Ophibolus getulus niger*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**90-120 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**15-25 lat**
Aktywność	**Za dnia i o zmierzchu**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Mokradła i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Początkujący**

HODOWLA

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**21-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**29-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**40-60%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**5-15 jaj**
Inkubacja	**60-70 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Lampropeltis nigra to masywnie zbudowany wąż o całkowicie gładkich i błyszczących łuskach. Barwa podstawowa jest czarna, a spód ciała często tworzy czarno-białą szachownicę. Na środku każdej łuski grzbietowej znajduje się mała żółta lub biała plamka. Plamki są najwyraźniejsze u zwierząt z południowej części zasięgu i słabną ku północy, gdzie wiele dorosłych osobników jest niemal całkowicie czarnych. Rzadko widać słabe ślady poprzecznych pasów. Epitet gatunkowy *nigra* odnosi się do przeważnie czarnego grzbietu.

Dorosłe osobniki mierzą zwykle 90-120 cm, a największe osiągają około 180 cm. Gatunek był wcześniej uznawany za podgatunek *Lampropeltis getula*, ale od 2009 roku jest samodzielnym gatunkiem. Od pokrewnych lampropeltisów odróżnia go ubarwienie i rysunek oraz zasięg: gatunek żyje na wschód od rzeki Missisipi. W hobby nazwy nie zawsze są używane jednakowo, dlatego przed zakupem warto sprawdzić, do jakiego gatunku zwierzę faktycznie należy.

Lampropeltisy są odporne i dobrze znoszą niewolę. W sytuacji zagrożenia wibrują ogonem, wydzielają cuchnącą wydzielinę i kał, a czasem atakują, ale zwykle są spokojne i przyzwyczajają się do brania na ręce. Rodzaj ten zjada inne węże, co determinuje sposób utrzymania: zwierzęta trzeba trzymać osobno. W niewoli istnieją odmiany barwne i rysunkowe (morfy). Ten poradnik dotyczy samego gatunku, a nie genetyki.

Występowanie i środowisko

Lampropeltis nigra żyje we wschodniej części USA. Zasięg rozciąga się od południowego Illinois, Indiany i Ohio oraz przyległej Wirginii Zachodniej przez Kentucky i Tennessee, dalej na południe wzdłuż podnóża Appalachów i dorzecza rzeki Alabama aż do wybrzeża Zatoki Meksykańskiej w południowej Alabamie i Missisipi oraz we wschodniej części Luizjany. Na zachodzie rzeka Missisipi stanowi granicę z *Lampropeltis holbrooki*. Miejscem typowym jest Wheatland w hrabstwie Knox w Indianie.

> **Naturalny zasięg:** Stany Zjednoczone.

ŚRODOWISKO

Lampropeltis nigra zamieszkuje wiele typów krajobrazu i często występuje w pobliżu ludzi: na opuszczonych farmach, w stertach śmieci i drewna opałowego, na skrajach terenów zalewowych oraz w gęstych zaroślach wzdłuż cieków i bagien. Zwierzęta kryją się pod pniami, deskami i kamieniami. Pokarm stanowią gryzonie i inne małe ssaki, ptaki, jaja, żaby, jaszczurki i inne węże, także jadowite, a ofiara jest zabijana przez duszenie. O rytmie dobowym i cyklu rocznym samego gatunku opisano niewiele; bliscy krewni z grupy *L. getula* są aktywni głównie w dzień, w chłodnej porze roku zapadają w spoczynek zimowy, a jaja składają na początku lata.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu specyficzna dla *Lampropeltis nigra* jest skąpa. Podane tu wartości zaczerpnięto od lampropeltisów ogólnie, zwłaszcza od *Lampropeltis californiae* i *Lampropeltis getula*, które mają takie same wymagania.

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 120 × 60 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest lepsze, ponieważ gatunek jest aktywny i eksploruje całe terrarium, a zwierzęta powyżej 120 cm najlepiej czują się w 150 × 60 × 60 cm. Młode mieszkają na początku w mniejszym terrarium lub wentylowanym pojemniku i przenosi się je, gdy nie mogą się już wyprostować i poruszać wzdłuż krawędzi.

Pokrywa musi być zamykana na zamek. Wąż znajdzie każdy słaby punkt, a terrarium otwierane od frontu z zamkiem lub pokrywa z zaciskami to bezpieczny wybór. Nie używaj taśmy klejącej.

Podłożem powinna być ziemia utrzymująca umiarkowaną wilgotność. Dobrze sprawdza się mieszanka 40 % ziemi próchnicznej bez dodatków, 40 % gotowej ziemi terraryjnej i 20 % piasku do piaskownic w warstwie około 10 cm, a warstwa suchych liści na wierzchu daje kryjówki i pomaga utrzymać wilgotność. Należy unikać wiórów sosnowych i cedrowych z powodu olejków aromatycznych. Ewentualnie karm w osobnym pojemniku, żeby zwierzę nie połykało podłoża.

Urządź terrarium z co najmniej dwiema kryjówkami, jedną w ciepłym i jedną w chłodnym końcu, na tyle małymi, by wąż leżał w nich ciasno. Gałęzie, korek i kamienie zapewniają ruch. Odchody usuwaj codziennie, a podłoże wymieniaj całkowicie co 3-4 miesiące.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Zwierzę reguluje temperaturę, przemieszczając się między ciepłymi a chłodnymi miejscami, dlatego w terrarium musi być wyraźny gradient. Powierzchnia pod lampą grzewczą powinna mieć 29-32 °C, mierzone termometrem na podczerwień, a chłodny koniec 21-26 °C. Jako miejsce do wygrzewania użyj żarówki halogenowej nad jasnym, płaskim kamieniem lub kawałkiem drewna, a w ciepłym końcu umieść ciemną kryjówkę. Jeśli zwierzę długo przebywa na miejscu do wygrzewania, potrzebuje więcej ciepła. Jeśli nigdy z niego nie korzysta, potrzebuje mniej.

Na noc wyłączaj ogrzewanie. Temperatura podąża za temperaturą pomieszczenia i może spaść do 18-22 °C, ale nie poniżej 18 °C.

Nigdy nie używaj grzejących kamieni. Ciepło jest zbyt skoncentrowane i powoduje oparzenia. Maty grzewcze można stosować jako uzupełnienie, ale tylko z termostatem. Ustaw terrarium z dala od okien, gdzie słońce mogłoby je przegrzać.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 40-60 %, mierzona higrometrem cyfrowym na środku terrarium. W chłodnym końcu i w nocy jest wyższa, a w ciepłym końcu niższa, i jest to normalne. Należy unikać zawilgoconego, dusznego powietrza. Wilgotność podnosi się spryskiwaczem, wilgotnym torfowcem w kryjówce w chłodnym końcu oraz warstwą liści na podłożu. Gdy zwierzę ma przechodzić linienie, wstaw wilgotną kryjówkę.

Zawsze wystawiaj miskę ze świeżą wodą, na tyle dużą, by zwierzę mogło się w niej położyć. Jeśli powietrze robi się duszne i wilgotne, miska powinna być mniejsza lub usuwana na kilka dni w tygodniu. Co tydzień szoruj miskę środkiem dezynfekującym przeznaczonym dla zwierząt.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny głównie w dzień i w naturze wygrzewa się w słońcu. Może obyć się bez UVB, ale UVB jest zalecane dla najlepszego dobrostanu. Odpowiada to strefie Fergusona 2. Użyj świetlówki T5 HO 5-6 % UVB, obejmującej około połowy długości terrarium i umieszczonej nad ciepłą stroną. Celem jest indeks UV 2-3 przy miejscu do wygrzewania. Przez siatkę odległość między świetlówką a zwierzęciem wynosi 25-30 cm, bez siatki 35-45 cm, i należy ją sprawdzić miernikiem UV. Świetlówki wymienia się co 12 miesięcy.

Uzupełnij oświetlenie mocną żarówką LED 6 500 K, obejmującą większą część długości terrarium. Światło jest włączone około 12 godzin, a długość dnia dostosowuje się do pory roku. W nocy nie może być światła.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

L. nigra jest mięsożercą i musi dostawać całe ofiary. Standardowym pokarmem są myszy, a gdy zwierzę rośnie, podaje się młode szczury. Ważne jest urozmaicenie: można używać przepiórek, jaj przepiórczych i jednodniowych piskląt, a zróżnicowana dieta sprawia, że zwierzę jest zdrowsze i mniej wybredne. Karm rozmrożonymi ofiarami. Tak jest bezpieczniej, bo żywe gryzonie mogą ugryźć i zranić węża. Używaj miękkiej pęsety do karmienia.

Grubość ofiary może wynosić najwyżej 1,5 raza szerokość węża w najszerszym miejscu, czyli około 10 % jego masy. Częstotliwość karmienia: - Świeżo wyklute: co 5-7 dni. - Młode: co 7-10 dni. - Dorosłe: co 10-14 dni.

Jeśli zwierzę staje się zbyt otyłe, karm rzadziej lub mniejszymi ofiarami. Nie bierz zwierzęcia na ręce, dopóki nie zniknie zgrubienie po posiłku. Lekkie oprószenie ofiary od czasu do czasu wapniem i multiwitaminą zapobiega niedoborom. Nie podawaj owoców ani warzyw: wąż nie potrafi trawić materiału roślinnego.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

L. nigra jest odporny i tolerancyjny. Daj nowemu zwierzęciu około 2 tygodni spokoju i zacznij brać je na ręce dopiero wtedy, gdy regularnie je. Zacznij od krótkich sesji trwających najwyżej 5 minut i podnoś zwierzę od dołu, podpierając ciało. Zdenerwowane zwierzę zwija się, syczy, wibruje ogonem i wydziela cuchnącą wydzielinę oraz kał. To naturalna obrona, która z czasem słabnie. Ugryzienia są niegroźne. Nie bierz zwierzęcia na ręce, gdy przed linieniem oczy są niebieskawe i mleczne, ani tuż po karmieniu. Myj ręce przed i po, ponieważ gady mogą przenosić salmonellę.

Trzymaj zwierzęta osobno. Gatunek zjada inne węże, także osobniki własnego gatunku, a młode mogą zjadać się nawzajem. Do kopulacji samca wpuszcza się do samicy pod nadzorem, a potem zwierzęta się rozdziela.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Dojrzałość płciowa nie jest udokumentowana dla tego gatunku. U bliskich krewnych następuje zwykle po 2-4 latach, a masa i kondycja mają większe znaczenie niż wiek. Samce mają dłuższą i szerszą nasadę ogona z miejscem na hemipenisy. Płeć najpewniej określa się sondą, której powinna używać tylko doświadczona osoba. Przed rozpoczęciem rozrodu zwierzęta muszą być w pełni dorosłe i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja następuje po spoczynku zimowym. Temperatura i długość zimowania w niewoli nie są udokumentowane dla tego gatunku. Przed schłodzeniem zwierzęta muszą być wolne od pasożytów i w dobrej kondycji, a w ostatnich tygodniach przed spoczynkiem nie karmi się ich, aby jelita były puste. Woda musi być zawsze dostępna. Po spoczynku zwierzęta stopniowo się ogrzewa i dobrze karmi, zanim zostaną połączone.

Zawsze wpuszczaj samca do samicy, nie odwrotnie, i powtarzaj połączenie co kilka dni. Samce walczą o samice, więc nie trzymaj dwóch samców razem. Karm tylko wtedy, gdy zwierzęta są rozdzielone.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Wielkość zniesienia nie jest udokumentowana dla *Lampropeltis nigra*. U *Lampropeltis californiae* samica składa jaja około sześciu tygodni po owulacji, często po linieniu, a zniesienie liczy zwykle 5-15 jaj. Daj samicy pojemnik do składania jaj z wilgotnym wermikulitem lub torfowcem po ciepłej stronie. Samica nie opiekuje się jajami. Po złożeniu jaj jest wyczerpana i potrzebuje obfitego pokarmu, by odbudować siły.

INKUBACJA

Ostrożnie wyjmij jaja i nie obracaj ich. Jeśli są ze sobą zlepione, nie rozdzielaj ich na siłę. Połóż je na wilgotnym wermikulicie w zamkniętym pojemniku z kilkoma małymi otworami wentylacyjnymi w pokrywie i nie zakopuj ich. Wermikulit ma być wilgotny, ale nie tak mokry, by dało się z niego wycisnąć wodę. Inkubacja nie jest udokumentowana dla tego gatunku. Wartości zaczerpnięto od *Lampropeltis californiae*: 26-29 °C, a wyklucie następuje po 60-70 dniach. Raz w tygodniu sprawdzaj jaja pod kątem pleśni i zapadania się, a złe jaja usuwaj. Młode pozostają w jaju dzień lub dwa, wchłaniając woreczek żółtkowy. Nie pomagaj przy wykluciu.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Każde młode umieszcza się osobno w małym terrarium lub wentylowanym pojemniku z kryjówką, wodą i źródłem ciepła. Młode zjadają się nawzajem i nigdy nie wolno trzymać ich razem. Młode zaczynają jeść dopiero po pierwszym linieniu, około tygodnia po wykluciu. Potem co tydzień oferuje się im noworodka myszy, najlepiej rozmrożonego. Młode, które nie chcą jeść, często można zachęcić, pocierając mysz zapachem jaszczurki. W miarę wzrostu stopniowo zwiększa się wielkość ofiary i częstotliwość karmienia. Jeśli młode odmawia jedzenia, sprawdź temperatury i spróbuj ponownie po tygodniu.

Zdrowie i częste błędy

Większość problemów wynika z błędów w urządzeniu terrarium. Typowe to:

- Otyłość z powodu zbyt dużych lub zbyt częstych posiłków.
- Problemy z linieniem przy zbyt suchym powietrzu: daj wilgotną kryjówkę, gdy oczy stają się niebieskawe.
- Oparzenia od grzejących kamieni i nieosłoniętych żarówek grzewczych.
- Zaparcia przy zbyt niskiej temperaturze, zbyt małej ilości wody lub połykaniu podłoża.
- Roztocza i pasożyty wewnętrzne, zwłaszcza u zwierząt odłowionych z natury. Wybieraj zwierzęta z hodowli, a nowe poddawaj kwarantannie.
- Infekcje dróg oddechowych przy zbyt zimnym lub wilgotnym powietrzu: zwierzę oddycha z otwartym pyskiem lub ma wydzielinę z nosa.
- Ugryzienia przez żywe ofiary. Używaj rozmrożonych.

Zdrowe zwierzę ma czyste oczy, pełne ciało i regularnie je. Waż zwierzę co tydzień, ponieważ nagły spadek masy jest często pierwszą oznaką choroby. Gady ukrywają chorobę, więc zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę nie je, traci na wadze, oddycha z otwartym pyskiem lub wydaje się ospałe.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/weze/lampropeltis-nigra